

ISTINA

ISTINA-Mesačný informačný bulletin

BRATSTVA PRAVOSLÁVNEJ MLÁDEŽE na Slovensku

Ročník 1/1994

11. číslo - November

Pravoslávna misia dnes

Misia v Cirkvi je neodmysliteľným predpokladom jej existencie a spasiteľskej služby v tomto svete. Isus Christos slovami: "Chodte teda, čiňte mi učeníkmi všetky národy, krstiac ich v meno Otca, i Syna, i Svätého Ducha a učiac ich zachovávať všetko, čokoľvek som vám prikázal" (Mt 28,19-20), vyslal svojich učeníkov kázať Evanjelium - blahú zvesť o svojej spasiteľnej misii na Zemi "všetkému stvoreniu" (Mk 16,15). Šírenie Evanjelia však nie je len záležitosťou apoštolov či niekoľkých vyvolených, ale je to záležitosť nás všetkých - každého kresťana. Cirkvev k tejto otázke pristupuje organizovane formou misie, ktorú koná či to už prostredníctvom skupín, alebo jednotlivcov. O neustálej misijnej činnosti Cirkvi svedčia aj nasledujúce správy z misie na africkom kontinente a misijnej práce Gréckej pravoslávnej cirkvi.

Grécky mesačník Piraiki Ekklisia, mesačník metropolie Pireas /Atény/, priniesol správu o činnosti preosvieteného biskupa Makária, ktorý počas letných mesiacov pokračoval vo svojej misijnej a pastoračnej práci - každodenným slúžením liturgie v mestách a dedinách afrického štátu Keňa /Nairobi, Malena, Nady atď./, v ťažkých podmienkach v niekoľko hodinových presunoch v lesoch, džungli a po riekach.

V mnohých mestách boli zrealizované stretnutia s komisiami a so zástupcami Združenia mladých pravoslávnych kresťanov, na ktorých boli prediskutované snahy, ktoré povzbudzovali v najväčšej miere, aby títo boli spoluúčastní na živote miestnej Cirkvi. Sväté liturgie boli konané v nádherných chrámoch, tehlových, zastrešených v prírode, v domoch, ba aj v provizórnych chrámoch, ako to bolo napríklad v dedinke Rimony, kde sa slúžilo v chráme, ktorý sa nachádzal v garáži.

Počas tejto cesty sa konali skupinové krsty, po ktorých následovne Afričania pristúpili k svätej Eucharistii. Taktiež v oblasti Nady sa v auguste uskutočnilo trojdňové stretnutie mládeže, na ktorom sa zúčastnilo okolo 600 mladých chlapcov a dievčat. Zhromaždenie otvoril biskup Makarios a vo svojom pozdravnom slove zdôraznil význam duchovného života a pravdy, ktorou je samotný Christos. "Ste Cirkvev budúcnosti, Cirkvev zajtrajška, preto je potrebné, aby ste pripravili samých seba silou a skutkami pravoslávnej viery. Nestací, aby ste liturgický život len poznali či videli, ale je potrebné, aby ste ho aj žili. Môžete v Cirkvi slúžiť rôznymi spôsobmi..."

Druhá správa hovorí o misijnej činnosti Gréckej pravoslávnej cirkvi, ktorá v metropolii Pireas počas dvadsiatich štyroch dní hostila 165 detí z Archangel'ska a Murmanska.

Počas pobytu ruských detí 11 požiadalo o svätý krst. Svätú tajinu krstu prijali z rúk preosvieteného metropolitu Kallinikosa v chráme svätej Theodory, ktorý sa nachádza v monastieri Peania Attikis, metropolie Pireas.

Ruským deťom metropolia Pireas, okrem bohatej stravy, výletov a pobavenia dal aj bohaté skúsenosti a poznanie múdrej a presnej pravoslávnej kresťanskej viery

Z gréckeho mesačníka Piraiki Ekklesia metropolie Pireas - Atény.

Preložil Mgr. Š. Šak

Svätí pravoslávnej Cirkvi Ctihodný Paisij Veličkovský (Sviatkujeme 15. novembra)

K 200. výročiu zosnutia ctihodného Paisija Veličkovského

Stalo sa to 25. mája 1986. Na nádvorí njameckého monastiera sa z ničoho nič začala na jednom mieste dvíhať pôda. Asi tri dni vystupoval na povrch hrob. Správa o tom sa rýchlo rozletela po okolí a mnoho ľudí prichádzalo, aby uvidelo tento podivuhodný jav. Po odkopaní asi poldruha metra hlíny boli nájdené ostatky, o ktorých panuje presvedčenie, že patria ctihodnému Paisijovi. Polícia vtedajšieho rumunského komunistického režimu sa snažila udalosť čo najrýchlejšie zničiť zo sveta. Nič nemalo podporiť v tej dobe režimu tak nebezpečnú náboženskú vieru. Bolo nariadené, aby ostatky skonfiškovali. Bratia uviedli vyšetrovateľa do monastierskej márnice a povedali: Prosím vyberte si! Komisia vyšetrovateľov odišla naprázdno, ležali tu zhromaždené stovky kostí dávno i nedávno mŕtvych mníchov.

Ctihodný Paisij Veličkovský sa narodil v Poltave, na Ukrajine 21. decembra 1722 v rodine pravoslávneho kňaza. Pri krste dostal meno Peter. Ako štvorročný osirel a ostal s matkou a starším bratom, tiež kňazom, ktorý zomrel, keď mal Peter len 13 rokov. Matka dúfala, že jej raz bude Peter ako kňaz oporou v starobe, a tak poslala nadaného chlapca do Duchovnej akadémie v Kyjeve. Akadémiu založil slávny metropolita Peter Mohyla. Škola však podávala len formálne, aj keď solídne vedomosti. Na cestu duchovného života musel študent vstupovať sám. A nie všetkým sa to darilo.

Mladučký bohoslovec Peter Veličkovský nebol so školou spokojný. Cez prázdniny sa celou dušou venoval štúdiu Svätého Písma a kníh svätých cirkevných otcov. Dozrelo v ňom poznanie, že pravoslávna viera len sama osebe, ak nie je sprevádzaná skutkami viery, spasenie nedáva. Formálna náuka ho nezaujímala. Veľmi túžil po náuke duchovného života. A tak s niekoľkými priateľmi vplyvom svojho duchovného vodcu, moldavského mnícha otca Pachomija, sa rozhodol odísť do monastiera. Hľadal však monastier nie bohatý, ale chudobný, aby mohol nasledovať Christa v jeho chudobe.

Na sviatok Premenenia Pána roku 1741 prijal 19-ročný študent Peter Veličkovský postrih najnižšieho stupňa mníšstva (tzv. rjasofor), čo je vlastne prípravné štádium mníšstva, obdobie skúšok poslušnosti s jediným právom - obliekať mníšsky odev, rjasu. Pri tomto postrihu dostal nové meno Partenij. Volali ho však Platon, pretože si ho bratia v monastieri pletli s jeho priateľom.

Ukrajina bola v tej dobe až po pravý breh Dnepra pod vládou Poľska. Pravoslávny ľud prežíval pre svoju vieru skutočné peklo. Sám Paisij Veličkovský zaznamenáva vo svojej autobiografii, písanej na sklonku života ako, bol svedkom zavraždenia jedného pravoslávneho žalmistu len preto, že čítal "Viruju" bez latiníkmi zavedeného doplnku "filioque", že Svätý Duch vychádza "i od Syna".

V roku 1746 prichádza mních Platon na Svätú Horu Atos. Ani jeden z 20 monastierov Svätej Hory ho úplne neuspokojuje. Usadil sa v opustenej kolibe neďaleko monastiera Pantokrátor. Tam v mlčaní a v neustálej modlitbe viedol svoj vnútorný zápas 3 a pol roka. Začiatkom roku 1750 tu prijal postrih do vyššieho mníšskeho stupňa, z rjasofora na "mantiju", na skutočného mnícha. Pri obrade mu prideliť meno Paisij. V roku 1758 sa stáva kňazom - jeromonachom a duchovníkom.

Svätá Hora síce nedala ctihodnému Paisijovi starca - učiteľa, asi preto, že on sám, hoci si to vo svojej pokore neuvedomoval, bol zrejme zo všetkých najlepší, ale práve táto skutočnosť ho prinútila, aby obrátil svoju duchovnú túžbu k učiteľovi, hovoriacemu z duchovných kníh. Začal sa zaoberať zhromažďovaním vzácných rukopisov otcovských diel a pripravil tak poklad pre ďalšie generácie. V roku 1763 odchádza zo Svätej Hory do Moldavie.

V Moldavii začína najplodnejšia etapa života a diela starca Paisija. Usadil sa so svojou družinou v opustenom monastieri Dragomirna. Tu mohol rozvinúť zberateľskú, prekladateľskú a prepisovateľskú prácu. Boli tu redigované preklady asketických diel, ktoré sa stali základom duchovnej zbierky Filokalia - Dobrotoljubije (v preklade Láska k dobru a kráse).

Roku 1779 odchádza ct. Paisij do Rumunska, kde mu bolo zverené riadenie monastiera Njamec. Tu sa začína nové a posledné obdobie jeho života. Ctihodný Paisij bol kanonizovaný Ruskou pravoslávnu cirkvou pri príležitosti osláv milénia pokrstenia Rusi v roku 1988. Od jeho zosnutia uplynulo 15. novembra 1994 presne dvesto rokov.

Stretnutia mládežníckych skupín Bratstva pravoslávnej mládeže:

Bardejov	-	podľa potreby, kontaktná adresa : Tatiana Lakatová, Gorkého 15, 085 01 Bardejov.
Bratislava	-	podľa potreby, kontaktná adresa : Mária Belovičová, Repašského 5, 841 02 Bratislava.
Humenné	-	každú druhú sobotu o 17.30 hod. vo farskej budove v Humennom, Lesná 20.
Košice	-	každý piatok o 16.30 hod. a každý druhý utorok o 16.30 hod. /vysokoškólači/ v chráme Pokrova Presvätej Bohorodičky na Hlavnej ulici v Košiciach.
Trebišov	-	každý druhý piatok o 16.30 hod. v chráme sv. Petra a Pavla
Medzilaborce	-	každý piatok o 18.00 hod. Martina Sičáková, Komenského A6,068 01 Medzilaborce.
Michalovce	-	každý piatok o 15.30 hod. v budove Úradu Eparchiálnej rady v Michalovciach, Duklianská 16.
Prešov	-	každý piatok o 18.00 hod. v chráme sv. Alexandra Nevského
Stropkov	-	každý druhý piatok o 18.00 hod. v chráme sv. Petra a Pavla.
Svidník	-	každú nedeľu o 16.00 hod. v chráme Svätej Trojice.

BPM na Slovensku informuje:

KOŠICE - Dňa 3. decembra 1994 sa uskutoční stretnutie Výkonného výboru BPM na Slovensku. Stretnutie sa bude konať v Košiciach v priestoroch pravoslávneho chrámu Pokrova Presvätej Bohorodičky. Predstavenstvo BPM sa bude zaoberať otázkou organizovania akcií v zimnom období a prípravy Valného zhromaždenia Bratstva pravoslávnej mládeže.

Číselná hodnota

Cyrilika nemala osobitné znaky pre čísla. Na tento účel používala, tak isto ako gréčtina, litery označené titlou, ktoré mohli byť doplnené bodkami z oboch strán. Prítom číselnú platnosť v cyrilike vyjadrujú iba litery, ktoré sú zhodné s literami gréckymi.

jednotky	desiatky	stovky	tisíciky
1 = <u>Α</u>	10 = <u>Ι</u>	100 = <u>Ρ</u>	1000 = <u>Α</u>
2 = <u>Β</u>	20 = <u>Κ</u>	200 = <u>С</u>	2000 = <u>Β</u>
3 = <u>Γ</u>	30 = <u>Λ</u>	300 = <u>Τ</u>	3000 = <u>Γ</u>
4 = <u>Δ</u>	40 = <u>Μ</u>	400 = <u>Υ</u>	4000 = <u>Δ</u>
5 = <u>Ε</u>	50 = <u>Ν</u>	500 = <u>Φ</u>	5000 = <u>Ε</u>
6 = <u>Σ</u> , <u>Ζ</u>	60 = <u>Ξ</u>	600 = <u>Χ</u>	6000 = <u>Σ</u> , <u>Ζ</u>
7 = <u>Ζ</u> , <u>Ζ</u>	70 = <u>Θ</u>	700 = <u>Ψ</u>	7000 = <u>Ζ</u> , <u>Ζ</u>
8 = <u>Η</u>	80 = <u>Π</u>	800 = <u>Ω</u>	8000 = <u>Η</u>
9 = <u>Θ</u> , <u>Θ</u>	90 = <u>Ч</u>	900 = <u>Ц</u>	9000 = <u>Θ</u> , <u>Θ</u>

Tisíciky sa označovali príslušným číslom /z radu jednotiek, desiatok, stoviek/, pred ktorým sa píše znak ρ. V číslach od 11 do 19 sa spočiatku píše znak jednotky s titlou a po ňom znak desiatky, napr. ·ΑΙ· = 11, ·ΡΙ· = 13 ·ΙΙΙ· = 18 atď. V ďalších desiatkach sa jednotky písali na druhom mieste /až po desiatkach/, napr. ·ΚΙΙ· = 28, ·ЧЄ· = 95 a pod., pričom titla je nad desiatkou. Písmeno, ktoré označuje stovku nemá titlu, ak po nej nasleduje písmeno, ktoré označuje desiatky alebo jednotky: = ΑЦЧΔ = 1994, ρχι = 198, ск = 220 atď. Existujú aj iné /staršie/ spôsoby pre označenie veľkých čísiel:

Ⓐ	тыма	=	10.000
Ⓐ	легеонъ alebo неsvѣдъ	=	100.000
Ⓐ	леодръ	=	1.000.000
+Ⓐ+	вранъ /10 леодръ/	=	10.000.000
Ⓐ	колода	=	100.000.000
+Ⓐ+	тыма темъ /10 колод/	=	1.000.000.000

Vychádza 1x mesačne; uzávierka do 20. dňa mesiaca, náklad 1000 ks. Vydáva: BPM na Slovensku, IČO: 17075947, Plzenská 7, Prešov 080 01, s požehnaním vладыку Nikolaja, arcibiskupa prešovského a Slovenska; pre vnútorné potreby Cirkvi.

Redaktori: Bohumil Vopršálek, Tatiana Lauruská,

Počítačová sadzba: Michal Džugan.

Rediguje: Doc. ThDr. P. Kormaník.